

Dagthema: 'En nu: zelf doen'

Overweging 20 mei – Henk Kemper

Lector: Ellen Tiggeler

*"... Kunnen mensen elkaar verstaan, elkaar begrijpen
zonder elkaars taal te kennen?*

*We kennen allemaal van die vakantie verhalen waarin verteld wordt
dat dat inderdaad mogelijk is.*

Wat bepaalt dan die band?

*Kun je begrijpen wat gezegd wordt op grond van de toon,
de kleur van de boodschap?*

Taal is wat dat betreft meer dan woorden ..."

Eerste lezing uit Handelingen 2, 1-14; 22-24

Tweede lezing uit Johannes 14, 8-21

Openingslied: Vrede voor jou

Tom Löwenthal

Openingsgebed

Wij zijn hier bij elkaar
in de Naam van de Eeuwige,
die is, was en komt.

En van Jezus van Nazareth,
die in zijn menszijn
het goddelijke op deze wereld bracht.

En van de Geest,
die haar liefdevolle energie
door ons heen blaast,
zodat wij – vervuld met licht en liefde –
mens kunnen zijn op aarde.

Lied: Altijd Aanwezige

Simone Huisman / Tom Löwenthal

Altijd Aanwezige,
cirkel en kern van mijn leven,
jij trekt aan en omhult.
Ruimte van liefde,
nodig mij uit
om binnen te gaan.

Welkom en inleiding

Goedemorgen, mede namens Ellen, hartelijk welkom in deze viering van woord en delen. Fijn jullie allemaal weer te zien. Of je hier vaak komt, af en toe of voor de eerste keer: ik hoop dat we je een uur van bezinning en rust kunnen bieden. In dit Godshuis en bij deze gemeenschap ben je altijd welkom. Deel mee in onze vreugde en onze betrokkenheid, onze aandacht en onze zorg voor elkaar.

We begonnen deze viering met de acclamatie “Vrede voor Jou.”

Een begroeting die Jezus, als we de verhalen volgen, steeds sprak als hij ergens – al dan niet onverklaarbaar- verscheen. Een mooie wens, misschien wel het mooiste dat we elkaar kunnen wensen.

“Vrede voor Jou.” Daarin is de boodschap verpakt dat aan jou goeds, liefde en vrede wordt gewenst. Dat is tevens de belangrijkste gedachte van het denkgoed dat Jezus de wereld te bieden had en heeft. Dus nog eens: Vrede voor jou !

Weggezakt feest

Vandaag vieren we Pinksteren. Een beetje weggezakt feest. Ik ben bang dat je, als je wat veldonderzoek zou doen op de Albert Cuijp, geen antwoord meer krijgt op de oorsprong. Voor Kerstmis en Pasen is dat al ingewikkeld; laat staan voor Pinksteren. We zullen straks lezen dat ook de Joden al het Pinksterfeest kenden, dat wil zeggen, zij vierden Sjavoeot, het wekenfeest. Eén van de drie grote Joodse feesten. Het had te maken met de afsluiting van Pesach, uittocht uit de slavernij uit Egypte.

Het wekenfeest werd gevierd, zeven weken na Pesach en hield verband met de nieuwe oogst. Er zijn daarmee overduidelijke parallellen tussen het Joodse wekenfeest en het Christelijke Pinksterfeest. Op de Christelijke vijftigste dag na Pasen, tien dagen na Hemelvaart, kwam de beloofde Heilige Geest over de leerlingen.

Tijdens de voorbereiding hebben we uitgebreid stilgestaan bij de oorsprong van het feest en de betekenis heden ten dage. Hoe het ook zij, we kunnen het feest beschouwen als het startpunt van het besluit van de leerlingen dat het aan hen was om uiting en vorm te geven aan de beweging die Jezus initieerde. Het doorgedrongen besef dat het aan hen was om in actie te komen. In het verlengde daarvan is het ook aan ons.

Toespraak inkorten

Of Pinksteren voor ons nog waarde heeft en of het ons inspireert weet ik niet. Ik kwam er van de week op het werk achter dat het vooral een lekkere vrije dag is, hopelijk met mooi weer. En dat wens ik iedereen toe, maar tegelijkertijd hoop ik dat we vandaag kunnen stilstaan bij de betekenis van Pinksteren.

Thea deed bij de voorbereiding, toen zij hoorde dat er vandaag iets meer gezongen zal worden, de suggestie om de toespraak dan maar in te korten. Dat gaan we zien. Maar laten we eerst een moment stil worden om de verbinding te leggen tussen onszelf en onze schepper, daarmee ruimte scheppend in ons hoofd en hart.

Lied: Liefde, lichaam van zon

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Liefde. Liefde.

Liefde, lichaam van zon,

zachtheid van de sterke,

liefde ziel van ontferming.

Woord lankmoedig en trouw,

fijner dan fijngoud,

zoet als de zoetste honing.

Tienvoud in ons midden, water uit de rots,
vogels uit de hemel, land ons beloofd,
wijnstok, oogst van tarwe, brood der armen.
Woord in ons vlees,
rots van erbarmen,
sterk als de dood ben je. (2x)

Liefde. Liefde.

Lezing: Handelingen 2, 1-14; 22-24

De komst van de heilige Geest; de gelovigen krijgen de heilige Geest
Toen het Joodse Pinksterfeest begon, waren alle gelovigen bij elkaar in een huis. Opeens kwam er uit de hemel een vreemd geluid. Het klonk alsof het hard begon te waaien. Het was overal in huis te horen. Ook zagen de gelovigen iets dat op vuur leek. Dat vuur verdeelde zich in vlammen, en op iedereen kwam een vlam neer. Zo kwam de heilige Geest in alle gelovigen. Daardoor begonnen ze te spreken in vreemde talen.

Op dat moment waren er in Jeruzalem veel Joden uit alle delen van de wereld. Ze waren gekomen om het Pinksterfeest te vieren. Toen het geluid uit de hemel klonk, kwamen ze er allemaal op af. Ze begrepen er niets van. Want iedereen hoorde de gelovigen spreken in zijn eigen taal. Iedereen was erg verbaasd en zei: 'De mensen die daar praten, komen allemaal uit Galilea. Hoe kan het dan dat we ze allemaal horen spreken in onze eigen taal? Wij komen allemaal ergens anders vandaan. Sommigen van ons komen uit landen in het oosten. Anderen komen uit landen in het noorden, het zuiden of het westen. Sommigen komen uit de grote stad Rome zelf. Weer anderen komen van het eiland Kreta, of uit de woestijn van Arabië. Er zijn hier Joden uit alle delen van de wereld. Er zijn ook mensen die uit andere volken komen en Joods geworden zijn. En toch horen we allemaal onze eigen taal! We horen dat er verteld wordt over de geweldige dingen die God doet.'

De mensen snaptten er helemaal niets van, en ze wisten niet wat ze ervan moesten denken. Ze vroegen aan elkaar: 'Wat betekent dit toch allemaal?' Maar anderen lachten om de gelovigen en zeiden: 'Die mensen zijn gewoon dronken!'

Toen kwam Petrus naar voren. Hij begon de mensen toe te spreken en zei: 'Beste mensen in Jeruzalem, ik zal jullie vertellen wat dit allemaal betekent. Luister goed naar mijn woorden. Jullie denken dat wij dronken zijn. Maar dat is niet zo, want het is nog maar negen uur in de ochtend!

Luister naar wat ik jullie vertel over Jezus uit Nazaret. Jezus is door God gestuurd. Hij heeft machtige wonderen gedaan en bijzondere dingen laten zien. Dat kon hij doen omdat God hem de kracht daarvoor gaf. Dat weten jullie. Toch hebben jullie Jezus laten doden. Jullie hebben hem aan ongelovigen uitgeleverd en die hebben hem aan het kruis gehangen. Dat had God allemaal van tevoren bepaald. Maar Jezus is uit de dood opgestaan, God heeft hem uit de dood teruggehaald. De dood kon hem niet vasthouden.

Lied: "Hoor je mij"

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Hoor je mij,
voor mij geen ander dan jij,
bij jou alleen ben ik veilig.

Godheid had mij in haar macht,
offers eiste zij, bloed, ik heb ze gebracht.
Haar grote namen waaiden voorbij, de jouwe niet,
die is hier op mijn lippen.

Hoor je mij,
voor mij geen ander dan jij
bij jou alleen ben ik veilig.

Enige die ik nog ken,
alles ben je mij, erfdeel en beker.
Lieflijke oorden vielen mij toe,
mijn hart klimt in mij,
mijn geest wordt wijd,
jij verkoopt mij niet,
voor geen prijs, voor geen ander.

Hoor je mij,
voor mij geen ander dan jij,
bij jou alleen ben ik veilig.

Lezing: Johannes 14, 8-21

Filippus wil de Vader zien

Filippus zei: 'Heer, laat ons de Vader zien! Dat is voor ons voldoende.' Jezus zei tegen hem: 'Filippus, ik ben al zo lang bij jullie. Ken je mij nog steeds niet? Jij zegt: 'Laat ons de Vader zien.' Maar als je mij gezien hebt, dan heb je ook de Vader gezien. Want de Vader is in mij, en ik hoor bij hem. Dat geloof je toch wel? De dingen die ik tegen jullie zeg, komen niet van mijzelf. Alles wat ik zeg en doe, komt van mijn Vader.

Geloof me, de Vader is in mij, en ik hoor bij hem. Dat kun je zien aan alle wonderen die de Vader mij laat doen.

Luister heel goed naar mijn woorden: Als jullie in mij geloven, zullen jullie net zulke wonderen doen als ik. Ja, zelfs nog grotere wonderen. Want ik ga naar de Vader. En ik zal doen wat jullie vragen, omdat jullie bij mij horen. Zo zal ik de hemelse macht van mijn Vader laten zien. Ik zal doen wat jullie mij vragen, omdat jullie bij mij horen.

Als jullie van mij houden, leef dan volgens mijn regels. En ik zal de Vader vragen om jullie een nieuwe helper te geven: de heilige Geest. Die zal voor altijd bij jullie zijn. Door hem zullen jullie de waarheid kennen.

De mensen van deze wereld horen niet bij mij. Zij kunnen de heilige Geest niet krijgen. Want ze zien hem niet en ze kennen hem niet. Maar jullie kennen hem wel. Hij zal bij jullie blijven en in jullie zijn.

Ik laat jullie niet alleen, maar ik kom terug om jullie die nieuwe helper te geven. Over een korte tijd zullen de mensen van deze wereld mij niet meer zien. Maar jullie zullen mij terugzien, want ik zal leven. En ook jullie zullen leven. Dan zullen jullie begrijpen dat de Vader in mij aanwezig is. En dat ik in jullie aanwezig ben en jullie in mij.

Je houdt van mij als je volgens mijn regels leeft. En als je van mij houdt, dan houdt de Vader van jou. En ook ik zal van je houden, en je laten zien wie ik echt ben.'

Overweging

We vieren vandaag het feest van Pinksteren. Het feest staat in lijn met een aantal hoogfeesten. We spreken van het hoogfeest van Kerstmis, waarin de geboorte van Jezus wordt gevierd. We spreken ook van het hoogfeest van Pasen waarin Zijn dood en opstanding wordt herdacht. Bij Kerstmis is een belangrijke rol weggelegd voor het mannenvolk: de herders, de wijzen, Koning Herodes. En ach ja: Maria, die was er ook nog. Maar met Pasen hebben de vrouwen een bijzondere en belangrijke rol: zij zijn het die het eerst bij het graf komen en ontdekken dat Jezus is verdwenen. Ik heb wel eens horen zeggen dat het goed is dat vrouwen dat ontdekten om daarmee te garanderen dat het verhaal doorverteld zou worden. En het is maar goed dat dat gebeurd is. Met Pinksteren hebben de mannen in de verhalen de macht weer sterk in handen. De verhalen gaan in sterke mate over mannen die bij elkaar zijn en in gepeins en angst verzonken, nadenken en praten over de gevolgen van Jezus' dood. Het hoogfeest van Kerstmis en het hoogfeest van Pasen; twee belangrijke feesten. Voor mij is Pinksteren in elk geval een goede derde.

Steven Spielberg

Het verhaal wil dat bij het Pinksterfeest alle gelovigen bij elkaar zaten in een huis. Steven Spielberg zou er ongetwijfeld een mooie film van hebben kunnen maken met tal van special effects. Mensen, in zak en as, die opeens worden geconfronteerd met een gedruis uit de hemel dat klonk alsof het overal in huis begon te waaien. En vervolgens verschijnt er een soort van vuur dat zich verdeelt in vlammen en dat zich op iedereen neerzet. Zó kwam, zo luidt het verhaal, de Heilige Geest in alle gelovigen. Het verhaal leest eigenlijk als een sprookje, als een fantasieverhaal waarvan we er meer kennen in de bijbel. Of het verhaal realistisch is, of dat het een soort van feitelijke beschrijving is of niet, is niet eens zo relevant.

Laten we eens op zoek gaan of er een code te vinden is in het verhaal; een boodschap. Geloof en ongelooft wisselen elkaar af in het verhaal. Er zijn mensen die het bijzonder vinden dat zij wildvreemden uit alle windstreken horen spreken in hun eigen taal. Er zijn er ook die het afdoen als dronkemanspraak. Toch is het boeiend om eens stil te staan bij dat wat er gebeurt. Mensen horen spreken in hun eigen taal. Wat is dat voor taal. Is er een universele taal die iedereen begrijpen kan, ongeacht de landsgrenzen en linguïstiek? Is het denkbaar dat het verhaal ons iets wil zeggen over de bij elk mens ingebakken taal van de kennis van goed, van kwaad en van liefde? Dan gaat het opeens over de onderlinge band van mensen die -niet gehinderd door taalbarrières- verstaan waar het in het leven om draait.

Begrip op grond van toon en kleur

Kunnen mensen elkaar verstaan, elkaar begrijpen zonder elkaars taal te kennen? We kennen allemaal van die vakantie verhalen waarin verteld wordt dat dat inderdaad mogelijk is. Wat bepaalt dan die band? Kun je begrijpen wat gezegd wordt op grond van de toon, de kleur van de boodschap? Taal is wat dat betreft meer dan woorden. Het is in net verhaal van vandaag wellicht het onder invloed zijn van dezelfde geest om elkaar te verstaan. Je gezamenlijk richten op hetzelfde belang. In die geest kun je elkaar begrijpen. Onze taal kent veel woorden met het woordje "geest" er in: geestig, geestdrift, geestverruimend, geestverwant, geestkracht en begeestering, om er maar een paar te noemen.

Misschien is de betekenis van het verhaal van Pinksteren het verschil tussen wel of niet begeesterd zijn. Het verschil tussen elkaar wel of niet begrijpen. Het verschil tussen wel of niet eenzelfde gerichtheid op onderlinge verbondenheid in liefde. Maar hoe komt dat dan; wat maakt het verschil?

Helper Geest

Jezus legt, in de woorden zoals Johannes die opschreef, zijn leerlingen uit dat hij hen een helper zal sturen: de Heilige Geest die altijd bij hen zal zijn. En hij brengt een soort van driehoeksrelatie aan tussen Zijn Vader, God, Jezus zelf en de mensen. Een relatie van “jij in mij,” “ik in jou” en “wij in God.” Jezus maakt duidelijk dat er voor iedereen die er in wil geloven, een onverbreekelijke relatie is tussen God, Jezus en de mensen. Maar die is niet vrijblijvend.

Hij zegt: “Als je van mij houdt, leef dan volgens mijn regels. Jullie zullen mij terugzien, want ik zal leven.” Ik denk dat Jezus daarmee zegt dat hij zal voortleven, levend zal blijven, zolang we aan hem denken, zolang we zijn idealen blijven verwoorden en in praktijk zullen brengen.

Het is zoals je dat wel eens hoort bij een begrafenis: dan zeggen mensen wel eens dat de overledene blijft voortleven zolang er verhalen over haar of hem worden verteld.

Moed bijeen schrapen

In zo'n stemming moeten de leerlingen zijn geweest toen die wonderlijke gebeurtenis van Pinksteren over hen uitbrak. In zichzelf gekeerd, bang voor de buitenwereld, bang voor de moordenaars van Jezus. Bang om de mensen tegemoet te treden en bang om de woorden van Jezus opnieuw de wereld in te brengen.

En toch gebeurt het wonder van Pinksteren: Petrus die opeens de moed bijeen schraapt en de mensen toespreekt. Hij verwijt ze zelfs dat ze Jezus hebben gedood. En hij maakt duidelijk dat de dood Jezus niet kon vasthouden. Tenminste niet zolang wij woorden geven aan het verhaal van de man van Nazareth. Als wij zijn verhalen, zijn wonderen, zijn programma vertalen naar het nu en hier, dan is het allemaal niet zinloos geweest. Jezus startte een beweging en het wonder van Pinksteren is het besef dat het aan ons is om handen en voeten te geven aan die beweging. Het is het verhaal van voorgedaan en nadoen. Het is een verhaal van werken naar en in de geest van Jezus. Jezus die mensen aansprak op hun eigen kunnen en hun eigen beoordelings-vermogen.

Kardinale dogmatiek

Dat brengt me -tussendoor- op de onenigheid die is uitgebroken tussen de Paus en kardinaal Eijk. Lees de Volkskrant van 9 mei jongstleden. De kardinaal verwijt de Paus dat deze onvoldoende gericht is op de onveranderlijke leer van de kerk. Dogma is dogma en doctrine is doctrine. Hij verwijt de Paus dat deze de starre leer van de kerk onvoldoende bewaakt. De Paus is de mening toegedaan dat je gelovigen niet langs de meetlat van de leer moet leggen maar moet kijken hoe mensen door de kerk genezen kunnen worden van de wonden die zij in het leven opdoen. Toen ik dat las dacht ik hoe het -letterlijk in Jezus' naam- mogelijk is dat de wet vóór mensen gaat. Jezus die weliswaar geen jota van de wet veranderde (zo staat geschreven), maar die de wet in menselijk perspectief en ten dienste van mensen uitlegde. Volgens mij heeft de Paus het begrepen.

Mij bekwam de gedachte dat ik graag zou willen weten wat Jezus er van zou zeggen. Volgens mij startte hij geen instituut, geen organisatie, maar een beweging van mensen met eenzelfde gerichtheid op welzijn en ontplooiing van mensen. Jezus was niet zo star; stelde

de belangen en het welzijn van mensen altijd boven alles. Menig keer tegen de officiële opvattingen in.

Leidende inspirator

Het is Pinksteren. Als we daar in onze tijd enige vorm, gestalte en betekenis aan willen geven, dan is het aan ons om vorm te geven aan het gedachtegoed van Jezus van Nazareth. Gesterkt door de Heilige Geest. Een soort van plaatsvervanger van Jezus die altijd bij ons zal zijn. Een inspirator die ons leiden kan.

Is het denkbaar dat wij elkaars Heilige Geest zijn? Dat wij elkaar steunen, bemoedigen, inspireren, bijstaan? Ik denk dat wij voor elkaar altijd een steunpunt kunnen zijn. En ik denk dat dit in de geest is van de leer van Jezus van Nazareth.

Moge het zo zijn dat we vanuit die geest kunnen werken aan een liefdevolle wereld waarin plaats, liefde en voedsel is voor ieder mensenkind. Jezus deed het ons voor, liet het ons na in het vertrouwen dat wij dat kunnen, ook na zijn heengaan. Hij vertrouwde ons dat toe. Daarom klopt het wat voor op het boekje staat: “En nu: zelf doen.”

Pianomuziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in Jou, God,
bron van mijn bestaan.
Jij bent het
tot wie ik steeds weer spreek vanuit mijn binnenste,
die mij steeds nieuw maakt,
zacht om te stromen en krachtig om te staan
in het leven.

Ik geloof in Jezus Christus
die mensen groot maakt, nodig heeft,
die ja zegt tegen mensen in vertwijfeling en angst,
die laat zien dat genezing en bevrijding mogelijk zijn,
die uitnodigt om ons hart te openen en ons leven te delen.

Ik geloof in de Geest van God
die mijn diepste zelf levend houdt,
het verlangen al het levende te ontmoeten,
die me kracht geeft te inspireren
en gevoel voor wat stroomt en licht geeft.

Ik geloof in een gemeenschap
waarin mensen het leven toevertrouwen
aan zichzelf, aan elkaar en aan Jou, Onnoembare.

Intenties

Lied: Tot Zegen

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Deze bijeenkomst zij ons tot zegen.
Dit komen tezamen van mensen, gezichten en zielen
van hier en overal, aarde en hemel,
deze seconde der uren, der eeuwen,
zij ons tot zegen.

Moge de donkere nacht onze dagen behoeden,
deze nieuwe dag ons zuiveren, sterken,
dat onze boeien geslaakt,
onze honger gestild,
dat niet de dood op ons valt.
Moge het licht van de morgen
over ons opgaan, nieuw alle dagen.

Moge de kracht in ons varen
van Jezus uw dienstknecht uw kind.
Dat ons voor ogen staat hij door u geroepen,
bestemd en bezielde om in ons midden,
eens en voorgoed,
te zijn uw woord uw voorbeeldmens,
aldoende liefde, recht –
brood uit de hemel, water uit de rots,
wijnstok wereldwijd vertakt –

Dat waar wij gaan Zijn geest ons overschaduwet,
liefde sterker dan de dood.

Die mens gedenken wij
als een van ons, als een met u.
Moge het delen van dit brood en deze beker
ons sterken in de hoop
dat hij leven zal in ons, uit kracht van u.

Dat een nieuwe wereld komen zal
waar brood en liefde is genoeg voor allen.
Kom bevrijden wees genadig,
ere zij u in den hoge,
diep in ons midden,
vrede op aarde,
kome wat komt.

Nodiging, breken en delen van brood en wijn

Lied: De wildernis zal bloeien op.25, nr.10

Martinus Nijhoff / Tom Löwenthal

De wildernis zal bloeien
als een roos

Voorbede bij Pinksteren

Kom, Adem van God, blaas ons leven in
en maak ons tot mensen die handelen in uw geest,
opdat wij uw schepping in stand houden en verbeteren.

Kom, Kracht van God, ondersteun ons in onze zwakheid,
versterk onze goede wil, dat we het goede willen
voor ieder medemens en daar ook daadwerkelijk inhoud aan geven.

Kom, Vuur van God, maak ons vurig en enthousiast,
roep ons wakker uit de slaap van sleur en gewenning
opdat we ons geestdriftig inzetten voor Jezus' idealen.

Kom, Wijsheid van God, geef ons inzicht in goed en kwaad,
geef ons een beter zicht op alles wat beter kan
zowel in ons eigen leven als in onze samenleving.

Kom, Stormwind van God, zet ons in beweging,
opdat we niet passief achteroverleunen uit gemakzucht,
dat we niet wegzakken in het drijfzand van egoïsme en zelfoverschatting.

Kom, Licht van God, verlicht onze levensweg
opdat wij Jezus' boodschap steeds beter gaan verstaan
en de mogelijkheden zien om die boodschap in ons eigen leven waar te maken.

Kom, Liefde van God, leer ons wat echte liefde betekent,
hoe we die waar kunnen maken aan elkaar.

Onze Vader

Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd;
uw koninkrijk kome;
uw wil geschiede op aarde, zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid.
Amen.

Lied: Paulus-lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Wij zullen, jood en Griek, zijn lichaam worden,
zijn uitstralende kracht in deze wereld,
als wij de woorden doen van de Thora,
die Jezus heeft gedaan en doorgegeven.
Zijn geest is het die ons tezamen voegt
en liefde die ons maakt tot zijn gemeente.

Deemoed, geduld ontferming vonken geest
waar mensen afgekeerd zijn van geweld,
niet zwichten voor de oude dode wereld
van geld is god of welk bewind dan ook,
waar wij elkaar behoeden en doen leven,
waar laatsten eersten zijn daar woont hij in.

Weest daarom een van harte en van hoop,
de geest bestiere uw intiemst verlangen:
een nieuwe aarde in gerechtigheid,
waar brood en liefde is, genoeg voor allen.
Geliefden, nooit heeft iemand God gezien.
Wie naar de liefde leeft zal in Hem wonen.

Zegenbede

Lied: Gij Levende

Huib Oosterhuis / Antoine Oomen

Gij Levende, Eerste en Laatste,
Moeder, Vader, God onspreekbaar
boven onze woorden uit.

Zegen uw mensen die hier nu zijn
en alle mensen, waar ook ter wereld.
Doe lichten over ons Uw aangezicht
en geef ons vrede.

